

**Toespraak door
H.K.H. Prinses Laurentien der Nederlanden
Congres 'Het Nieuwe Ondernemen' (Goede Zaken)
Business Center Nieuwegein
Woensdag 6 juni 2007**

De aanpak van laaggeletterdheid een goede zaak?

(alleen gesproken woord geldt)

Dames en heren,

Partnerschap. De één en de ander. Dit thema loopt als een rode draad door de workshops, coachingsessies en andere bijeenkomsten die u vandaag heeft bijgewoond. Toon Tellegen schreef hier een treffend gedicht over:

*Nog één stap... zegt de een
Nog duizend stappen... zegt de ander.
... tussen jou en mij, zegt de een.
... tussen mij en jou, zegt de ander.*

*De een neemt duizend stappen
en de ander zegt:
nu zijn het er nóg meer, nog tienduizend stappen!*

*De ander neemt één stap
en de een zegt:
een halve stap was al voldoende,
nu zie ik het.*

De een én de ander. Partnerschap is vaak gemakkelijker te realiseren of dichterbij dan je denkt. Je moet het willen en

durven aangaan. Bill Gates heeft altijd gezegd dat het aangaan van de juiste partnerschappen essentieel was voor het succes van zijn bedrijf Microsoft.

Dit geldt ook voor het nieuwe ondernemen. Juist maatschappelijke thema's vragen om breed gedragen 'inclusieve' oplossingen gebaseerd op medeverantwoordelijkheid, wederzijds belang en duidelijke gezamenlijke doelstellingen. Dat is waar het in maatschappelijk verantwoord ondernemen uiteindelijk om gaat. Dit betekent:

1. dat bedrijven, als actieve en toonaangevende spelers in onze samenleving, medeverantwoordelijk zijn voor de aanpak van sociaal-economische thema's; laaggeletterdheid is daar één van;
2. dat het niet een kwestie is van kiezen tussen winst aan de ene kant en mens, maatschappij en milieu aan de andere kant;
3. dat het aangaan van partnerschappen onmisbaar is.

Deze aspecten zal ik toelichten aan de hand van het thema laaggeletterdheid.

Medeverantwoordelijkheid

Kort iets over laaggeletterdheid, dat het hart van onze samenleving raakt: jongeren en volwassenen, ouders en

kinderen. Het raakt werkgevers en werknemers, bedrijven – grote en kleine - maatschappelijke organisaties en gemeenten. Om de context te schetsen: om hoeveel volwassenen gaat het in totaal in Nederland denkt u?

- Rond de 500.000?
- Tussen de 500.000 en de 1 miljoen volwassenen?
- Tussen de 1 miljoen en 1.5 miljoen?

Het antwoord: anderhalf miljoen volwassenen in Nederland kunnen niet of niet genoeg lezen en schrijven om geheel zelfstandig te kunnen, laat staan te durven, deel te nemen in onze samenleving.

Onacceptabel en onnodig.

Onnodig, want ik ben er langzamerhand van overtuigd dat dit echt samen op te lossen is. Als publieke en private partijen het probleem structureel onderkennen en er vervolgens iets aan doen, zouden wij het substantieel kunnen terugdringen.

Onacceptabel omdat teveel mensen door hun taalachterstand achterblijven. In de MKB sector gaat het naar schatting om ruim 250.000 mensen. Mensen die bijvoorbeeld...

- niet accuraat kunnen rapporteren,
- moeite hebben met technologische ontwikkelingen
- problemen hebben met het lezen van veiligheidsvoorschriften.

Stelt u zich eens voor hoe uw leven er uit zou zien als u niet kon lezen en schrijven. Op uw werk, maar ook in uw privé-leven.

Het is geen kwestie van kiezen

De definitie die vaak wordt gebruikt voor maatschappelijk verantwoord ondernemen is: "ondernemen is meer dan het maken van winst. Goed ondernemerschap kan ook bijdragen aan een betere maatschappij. Waarin de factoren mens en milieu net zo centraal staan als het verdienen van geld".

Als u deze definitie van "MVO" hanteert dan kan ik mij voorstellen dat u, als ondernemer met een klein of middengroot bedrijf afwegingen maakt over het wel of niet investeren in mensen of milieu. Mens en milieu worden naast het verdienen van geld geplaatst. Maar deze zijn innig met elkaar verstrengeld. Neemt u laaggeletterdheid. Onderzoek toont aan dat investeren in het beter lezen en schrijven onder uw werknemers pure winst oplevert. Het betekent bijvoorbeeld medewerkers die meer gemotiveerd en flexibel inzetbaar zijn, productiever zijn en minder vaak ziek zijn.

Ik zou er dan ook voor willen pleiten dat in de term maatschappelijk verantwoord ondernemen het woord 'maatschappelijk' naar de achtergrond verdwijnt. Rekening houden met mens en milieu lijkt mij niet alleen verantwoord maar ook gewoon 'slim' ondernemen.

Partnerschap

Visies en oplossingen die betrekking hebben op maatschappelijke thema's, kunnen per definitie niet geïsoleerd worden bedacht. Daarvoor is toetsing nodig van verschillende partijen. Dat vraagt dus om samenwerking.

Dit kan ik het beste toelichten aan de hand van de werkwijze van Stichting Lezen & Schrijven, die opereert op het snijvlak van bedrijfsleven en non-profit organisaties.

1. Partnerschappen op basis van wederzijds belang en actieve betrokkenheid:

- Grondleggers en leden vormen het fundament van de stichting. Dit zijn toonaangevende bedrijven die de stichting financiële ondersteuning bieden en concreet actief zijn rondom de aanpak van laaggeletterdheid. De stichting biedt hierbij ondersteuning.
- Partners en de bedrijven komen bijeen op de marktplaats die vanuit de stichting is ontstaan – met als doel het delen van kennis, elkaar aan nieuwe contacten helpen en soms zelfs samen projecten starten.

Kijk bij het zoeken naar partners niet alleen naar inhoud, maar ook naar werkwijze.

2. Blijf altijd vernieuwend en zoek de grenzen op. Maar zoek door het aangaan van partnerschappen en de bundeling van krachten eerder naar het uitbouwen van bestaande initiatieven dan zelf het wiel uit te willen vinden.

3. Het gaat niet zozeer om het overdragen van kennis, maar het delen ervan. Dat geldt voor alle denkbare combinaties van non-profit organisaties, bedrijven en publieke instanties. Van eenrichtingsverkeer wordt niemand veel wijzer. Om kennis op een nuttige manier met elkaar te delen, is luisteren naar elkaar essentieel.

En dan tot slot

Ongeacht onze werkterreinen en type organisaties waarvoor wij werken, maken wij een wezenlijk deel uit van de samenleving, met alle verantwoordelijkheden die daarmee gepaard gaan.

Verantwoord en slim ondernemen is een proces van verschillende stappen, om het beeld van de één en de ander terug te roepen. Er liggen veel uitdagingen en open vragen op dit terrein, voor zowel bedrijven als non-profit organisaties: definiëren en meten van succes; open blijven staan voor kritiek; vasthouden aan heldere doelstellingen en boodschappen – om er maar een paar te noemen.

Ik hoop dat deze bijeenkomst ook de MKB sector inspireert om actiever betrokken te raken bij de aanpak van laaggeletterdheid. Mensen staan daarin centraal. En investeren in lezen en schrijven is pure winst voor iedereen.